

Jugoslavija

Sremska Mitrovica

Pošto se Drugi svetski rat završio, Sremska Mitrovica je postala važna tačka na saobraćajnoj karti nove Jugoslavije. Grad je pokazao sposobnost za brzi razvoj i odgovorio na sve izazove koji su pred njega stavljeni. Sremske Mitrovice se u veoma kratkom roku preobrazila iz malog i pomalo skrajnutog mesta u grad sa velikim ambicijama kada je u pitanju industrijski i društveni razvoj. Najvažniji poduhvati vezani su za obnovu železničke mreže ali i za izgradnju auto-puta, čija deonica je prošla pored Sremske Mitrovice. Železnička stanica bila je prva zgrada koja je obnovljena po oslobođenju. Od marta do septembra 1945. godine podignuta je udarničkim radom ova nova zgrada kao prva u novoj slobodnoj domovini.

Tokom godina obnove ostvareni su mnogi projekti koji su imali za cilj da ubrzaju razvoj SFRJ. Jedan od takvih projekata bila je i izgradnja auto-puta „Bratstvo i jedinstvo”. Sremska Mitrovica bila je važna tačka na trasi nove saobraćajnice. Direkcija za izgradnju auto-puta smestila se u SUP u Sremskoj Mitrovici 1948. i tamo ostala sve do završetka ovog dela magistrale koji je otvoren 27. jula 1950.

Podignuti su mnogi novi objekti industrije, uprave, obrazovanja i zdravstva. Izgrađeno je i više stambenih naselja. Zbog toga je grad za samo četiri decenije utrostručio broj stanovnika, sa 13.000 posle Drugog svetskog rata na gotovo 40.000 početkom devedesetih godina. U toku ovog perioda izvedeni su i najveći graditeljski poduhvati u gradu — veoma savremen nasip i dva mosta preko Save (drumski i pešački).

Posleratni plan privrednog i industrijskog razvoja za područje Sremske Mitrovice nije se umnogome razlikovao od tadašnje matrice primenjene i na ostalim jugoslovenskim regionalnim centrima. Tako se u Mitrovici najpre razvija prehrambena industrija i to u širokom spektru. Međutim, Mitrovica trpi uticaje diktirane i centralizovane socijalističke privrede od strane jugoslovenske federacije. Usled takvih odluka u gradu se obnavljaju stara postrojenja, koja se uistinu nisu pokazala kao produktivna ni u predratnom periodu kapitalističke privrede. Najveća investicija države u Sremsku Mitrovicu bila je svakako podizanje giganta industrije celuloze i papira i najveće fabrike za proizvodnju novinske hartije u bivšoj Jugoslaviji — fabrike Matroz.

Najveće stratište bilo je u Sremskoj Mitrovici, na starom pravoslavnom groblju. Ovde je od 30. avgusta do 8. septembra 1942. godine ubijeno nekoliko hiljada ljudi. Mesto ovog masovnog zločina je prvobitno bilo označeno kamenom krstom, a 1960. godine otvoren je spomen prostor uređen po projektu čuvenog arhitekta Bogdana Bogdanovića. Početkom osamdesetih dodati su spomen parkovi republika, pristupni lavirint i nova kuća spomenika muzeja.

Zgrada Železnice

Spomen groblje Bogdana Bogdanovića

Biblioteka „Gligorije Vozarovic“ je jedna od najstarijih biblioteka u Sremu. Posle Drugog svetskog rata, 1946. godine, dolazi do objedinjavanja knjižnih fondova u gradu i stvaranja Narodne knjižnice i čitaonice „Prosveta“. Godine 1969. biblioteka ulazi u nove prostorije u centru grada i dobija naziv „Gligorije Vozarevic“, po iskrenom ljubitelju knjiga, koričaru, knjigovescu i izdavaču 19. veka Gligoriju Vozarovicu, rođenom u Ležimiru, selu kraj Sremske Mitrovice.